

BOSHLANG'ICH SINFLARDA INNOVATSION PEDAGOGIK TEXNOLOGIYALARDAN FOYDALANISHNING O'ZIGA XOS XUSUSIYATLARI

Eshburiyeva Xurshida Urinovna

xurshida06051982@gmail.com

Denov tumani 6-maktab o'qituvchisi

G'affarova Nodira Xamraqul qizi

nodira199119911991@gmail.com

Denov tumani 6-maktab o'qituvchisi

Qorjovova Saltanat Urolovna

qorjovovasaltanat@gmail.com

Denov tumani 6-maktab o'qituvchisi

Annotatsia: Ijodiy faoliyatni o'qitishning zamonaviy metodologiyasi muammosi aniq takrorlanadigan harakatga bo'lgan ehtiyoj va yashirin ob'ektivlik bilan ishlash zarurati o'rtasidagi qarama-qarshilik sifatida shakllantirilgan: motivatsiya, shuningdek o'qituvchining kuzatishi mumkin bo'lmagan turli xil fikrlash turlari. ko'pincha talaba tomonidan tushunilmaydi. Ijodiy yozishni o'rgatish uslubining yangi mavzusi - diqqatni o'zgartirish haqidagi gipoteza ko'rib chiqish uchun taqdim etiladi. Maqsad: erkin harakat kontseptsiyasi asosida ijodiy yozishga o'rgatish metodikasi tamoyillarini ochib berish. Materiallar va usullar. Tadqiqot materiallari - insholar, ijodiy ishlar va 5-7 sinf o'quvchilari tomonidan yaratilgan xaritalar. Tadqiqot usullari: o'quv va tashkiliy (xarita tuzish va ijodiy vazifalarni belgilash), analitik (matnni kompozitsion va semantik tahlil qilish) va nazariy (aqliy modellashtirish va ekstrapolyatsiya). Tadqiqot natijalari va muhokama. Yangi metodologiyani amalga oshirish shartlari tavsiflangan va e'tiborni erkin harakat sifatida almashtirishni aniqlash uchun kontekst ishlab chiqilgan. Diqqatning harakatlanishi va o'zgarishi o'rtasidagi farq ochiladi va tavsiflanadi. O'quv faoliyatining bosqichlari ajratilgan bo'lib, ularning uchinchi qismi o'smirlik va o'rta maktabda ijodiy yozishni o'qitish usullarini strategik rivojlantirish uchun zarur bo'lgan innovatsion yadroni (nou-xau) tashkil qiladi. Xaritani intellektual vosita sifatida takomillashtirish va xaritalashni ijodiy faoliyat sifatida takomillashtirish shartlari bashorat qilinadi. Beshinchi sinf o'quvchilarini o'qitishda foydalanish

uchun xaritaning dastlabki shartlari va murakkablik darajasi aniqlanadi. Talabalar tomonidan yozilgan matnlar keltiriladi, markerlar yordamida matnlarni tahlil qilish variantlari ko'rsatiladi, erkin faoliyat samaradorligini aks ettiruvchi sifat mezoni (xilma-xillik) ta'kidlanadi. Erkin va to'g'ridan-to'g'ri harakat tamoyillari va postulatlar shakllantirildi; yangi metodologiyaning funksional oqibatlari, xususan, moslashuvchan fikrlashni maqsadli shakllantirish imkoniyati yoritilgan. Xulosa. Metodologiyaning funksional afzalliklari shakllantirilgan: asosiy savolni o'zgartirish, diqqat markazini mazmuni belgilashdan harakatlarga e'tibor yo'nalishini o'zgartirishga o'tkazish, fikrlashning moslashuvchanligini rivojlantirish bilan bog'liq o'lchanadigan maqsadlarni qo'yish qobiliyati.

Kalit so'zlar: o'qitish metodikasi, ijodiy yozish, xaritalash, erkin faoliyat, diqqatni almashtirish.

O'qitish metodikasining aniqligi o'qituvchi (bir tomondan) va o'quvchi (boshqa tomondan) tomonidan amalga oshiriladigan harakatlarning aniqligiga bog'liq. Shu munosabat bilan VUCA1 kontekstida har qanday o'quv fanining metodologiyasi muammosini ajratib ko'rsatish va tavsiflash qiyin bo'lmaydi. VUCA dunyosining qiyinchiliklari kuchayib borayotganligi sababli, metodologiya o'ta noaniq ob'ektivlikka duch keladi: motivatsiya, ijodiy faollik (ehtimol, hatto ijodiy faoliyat), shuningdek, moslashuvchan yoki turlicha fikrlash. Muammoning mohiyati aniq takrorlanadigan harakatga bo'lgan ehtiyoj va o'qituvchi tomonidan kuzatish uchun mavjud bo'lmagan va talaba tomonidan amalga oshirilmaydigan yashirin harakatlar bilan ishlash zarurati o'rtasidagi qarama-qarshilikda yotadi. Adabiyotda bu muammo eng keskin tarzda yozish jarayonida yuzaga keladi, bu tashqi harakat (yozish) va ichki "ma'rifat" - yangi fikrning tug'ilishi o'rtasidagi bo'shliq bilan tavsiflanadi. Fikrlar oqimiga e'tibor qaratib, biz bu oqimni nazorat qilib bo'lmasligini tezda aniqlaymiz. Boshqa tomondan, biz yozish fikrlashni rag'batlantirmasligini tushunamiz: "fikir va yozish" munosabati bilan tashqi harakat sabab emas, balki oqibatdir.

Ijodiy yozishni o'rgatish bo'yicha yanada qiziqarli istiqbolni muammoni stol o'yini shaklida taqdim etish orqali olish mumkin. Bu holda o'ylash VUCA xaritasi yoki xaritada harakatlar bilan bog'liq bo'lishi mumkin. Birinchi holda, biz bema'ni narsalarni olamiz (xaritasiz o'yin), ikkinchisida - faqat noma'lum. Birinchidan, xarita sifatida qanday kontentdan foydalanish ma'lum emas. Ikkinchidan, harakat (fikir qanday amalga oshirilganligi) noma'lum. Garchi umumiy noma'lumlik boshi berk ko'chaga o'xshasa ham, o'yin modeli tufayli biz faqat noma'lumlar mavjud bo'lgan

"tenglamani" hal qila olamiz. Gap shundaki, biz o'yin harakatlari nuqtai nazaridan fikrlash qanday bo'lishi kerakligini bilamiz. Bu chipni xarita bo'ylab harakatlantirishga o'xshash bo'lishi kerak.

Biz yozish jarayoni haqida gapirayotganimiz sababli, fikrlash tashqi harakatlarga vositachilik qiluvchi qadam sifatida yozish jarayoniga kiritilishi kerak. Va biz ijodkorlik haqida gapirganimiz uchun, kerakli vositachilik harakati bepul bo'lishi kerak. O'yin formatida (o'yin faoliyatini harakat sifatida hisobga olgan holda) biz bu erkin harakatni yanada aniqroq belgilashimiz mumkin - bu erkin yo'naltirilgan harakat bo'lishi kerak. Bu nima? Yozish darajasida oldingi yozuvni keyingisidan ajratib turadigan, bizni xaritaning bir bo'lagidan ikkinchisiga erkin yo'naltiradigan narsa diqqatni o'zgartirishdir. Quyida biz erkin harakat tushunchasi asosida texnikaning o'zagi va vazifalarini qisqacha tavsiflashga harakat qilamiz.

Adabiyotlar:

1. Pinker S. The Blank Slate. The Modern Denial of Human Nature (Russ. ed.: Pinker S. Chisty list. Priroda cheloveka. Kto i pochemu otkazyvaetsya priznavat' eye segodnya. Moscow, Alpina non-fikshn Publ., 2018. 608 p.).
2. Kaku M. Budushcheye razuma [The future of humanity]. Moscow, Alpina non-fikshn Publ., 2015. 455 p. (in Russian).
3. Lotto B. Prelomleniye. Nauka videt' inache [Defraction. The science of seeing differently]. Moscow, MIF Publ., 2017. 368 p. (in Russian).
4. Robinson K. Out of Our Minds: Learning to be Creative (Russ. ed.: Robinson K. Obrazovaniye protiv talanta. Moscow, MIF Publ., 2012. 336 p.).